

HAFTALIK GELİŞMELER (28 NİSAN-2 MAYIS 2025)

TÜRKİYE

- Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır, **KOSGEB Kapasite Geliştirme Destek Programı'na ikinci başvuru dönemi için** başvuruların başladığını duyurdu. Yapılan açıklamada **"20 milyon lira üst limitli, 36 ay vadeli finansman için 20 puanlık faiz-kâr payı desteği** sağlanacağı belirtildi. İşletmelerin dijitalleşmeden verimliliğe, ihracattan sürdürülebilirliğe her alanda güçlenmesini sağlamayı ve rekabetçiliğini artırmayı hedefleyen program kapsamında 02 Mayıs 2025 tarihinde başlayan başvurular **30 Haziran 2025 tarihine kadar** yapılabilecek. Detaylar <https://kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/destekdetay/9200/kapasite-gelistirme-destek-programi> adresinde.
- TÜİK, 2025 yılı Mart ayına ilişkin **Hizmet Üretici Fiyat Endeksi (H-ÜFE)** verilerini açıkladı. Buna göre H-ÜFE, Mart ayında bir önceki aya göre **%2,25**, Aralık 2024'e göre **%13,78**, geçen yılın aynı ayına göre **%37,94** ve on iki aylık ortalamalara göre **%55,70** oranında **artış** gösterdi.
- Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM), **ihracat talep endeksinin** Nisan ayında bir önceki aya kıyasla **%1,3 azalışla 99,0'a** gerileyerek uzun dönemli ortalamasının altında kaldığını, Nisan ayında işsizlik oranı ve sanayi üretiminde görülen kısmi iyileşmelere rağmen iş güveni, tüketici güveni ve enflasyon göstergelerindeki kötüleşmenin ihracat talebine olumsuz yansıdığını açıkladı.
- **İmalatta kesintisiz yavaşlama 13. aya ulaştı.** ISO Türkiye İmalat PMI Nisan'da bir önceki aya göre **değişim göstermeyerek 47,3 seviyesinde** gerçekleşti ve sektörün performansındaki **bozulmanın sürdüğüne** işaret etti. Manşet PMI endeksine paralel olarak **üretim de üst üste 13. kez yavaşlarken**, bu konuda **firmalar zorlu dış piyasa koşullarına ve talepteki durgunluğa dikkat çekti.**
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhan, TÜİK'in yayımladığı mart ayı **iş gücü istatistiklerine göre** işsiz sayısının mart ayında bir önceki aya göre 65 bin kişi azaldığını ve işsizlik oranının bir önceki aya göre 0,3 puan azalarak yüzde 7,9 seviyesinde gerçekleştiğini belirtti. İstihdam sayısının aynı dönemde 391 bin kişi artarak 32 milyon 597 bin kişi, istihdam oranının ise 0,6 puan artarak yüzde 49,2 olduğunu, iş gücü sayısının ise 2025 yılı Mart ayında bir önceki aya göre 325 bin kişi artarak 35 milyon 404 bin kişiye ulaştığını belirten Işıkhan, böylelikle iş gücüne katılma oranının 0,4 puan artarak yüzde 53,4'e yükseldiğini belirtti.
- Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Roma'da düzenlenen **Türkiye-İtalya 4. Hükûmetlerarası Zirvesi'nde** İtalya Başbakanı Giorgia Meloni ile biraraya geldi. İki ülke arasındaki ticaret hacmi hedefinin orta vadede 40 milyar USD'ye yükseltme kararının alındığı Zirve'de, Türkiye ve İtalya arasında ticaret, savunma sanayi, enerji, telekomünikasyon, kültür ve spor gibi alanlarda **11 anlaşma imzalandı.** Ayrıca, anlaşmalar arasında, iki ülke arasında ticaretin geliştirilmesine yönelik ortak anlaşma metni ve uluslararası **ulaştırma koridorlarının kullanımı alanında işbirliğine yönelik mutabakat zaptı** imzalandı.
- Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, ABD'de Dünya Bankası, Uluslararası Finans Kurumu (IFC), Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD), Asya Altyapı Yatırım Bankası (AIIB) , İslam

Kalkınma Bankası (IsDB) ve Avrupa Yatırım Bankası (EIB) yetkilileriyle biraraya geldiklerini, bu kuruluşlardan **3 yıllık dönemde uzun vadeli ve düşük maliyetli toplam 41 milyar USD tutarında finansman** sağlamayı öngördüklerini açıkladı.

- **Türkiye-Suudi Arabistan** Koordinasyon Konseyi uhdesi altında bulunan **Ticaret, Sanayi, Yatırım, Altyapı ve Enerji Komitesi'nin ilk Dönem Toplantısı** 28 Nisan 2025 tarihinde, Ticaret Bakan Yardımcısı Mustafa Tuzcu ve Suudi Arabistan Yatırım Bakan Yardımcısı İbrahim Al Mubarak eşbaşkanlıklarında çevrimiçi olarak gerçekleştirildi. Toplantıda ticaret, yatırımlar, altyapı, helal akreditasyon, finans, tarım, çevre, enerji, maden kaynakları ve ulaştırma alanlarında ilgili kurum ve kuruluşlarca hazırlanmış **21 maddelik eylem planı** kabul edildi.
- **Baltık, Adriyatik ve Karadeniz ülkelerinin** enerji, ulaştırma ve dijitalleşme alanındaki altyapı eksikliklerini gidermeyi hedefleyen "**Üç Deniz Girişimi**"ne, **Türkiye stratejik ortak olarak katılıyor**. Polonya'nın başkenti Varşova'da düzenlenen zirvede Türkiye'nin katılımı duyuruldu. Üç Deniz Girişimi, 2015 yılında Polonya ve Hırvatistan'ın öncülüğünde, AB'nin desteğiyle başlatılmıştı. Girişim; Baltık, Adriyatik ve Karadeniz'i çevreleyen 12 Avrupa ülkesini kapsıyor ve kuzey-güney ekseninde enerji, ulaştırma ve telekomünikasyon altyapılarını birbirine bağlamayı hedefliyor.

KÜRESEL EKONOMİ

- **Dünya Bankası'na göre emtia fiyatlarının bu yıl yaklaşık %12, 2026'da ise %5 daha düşmesi bekleniyor**. Küresel emtia fiyatlarının önümüzdeki yıl zayıflayan ekonomik büyüme ve bol petrol arzı nedeniyle altı yılın en düşük rakamlarına gerilemesinin beklendiğinin belirtildiği Emtia Piyasaları Görünümü raporunda, düşüşün artan ticaret engellerinden kaynaklanan kısa vadeli enflasyon risklerini hafifletebileceği ancak aynı zamanda her üç gelişmekte olan ekonomiden ikisinin ekonomik ilerleme beklentilerini zayıflatabileceğine değiniliyor. Nominal olarak, fiyatlar COVID-19 salgınının başlangıcından öncekinden daha yüksek olacak, ancak enflasyona göre ayarlanmış fiyatlar ilk kez 2015-2019 yılları arasındaki ortalama seviyenin altına düşebilir.

ABD

- ABD'de **tüketici güveni** Nisan 2025'te de **düşüşünü sürdürdü**. Conference Board verilerine göre Tüketici Güven Endeksi, **aylık 7,9 puanlık azalışla 86'ya gerileyerek** üst üste beşinci ayında da düştü. **Beklentiler Endeksi 54,4'e inerek Ekim 2011'den bu yana en düşük seviyesini gördü**; bu da **resesyon sinyali** olarak yorumlandı. **Mevcut Durum Endeksi ise 133,5'e geriledi**. Ekonomik belirsizlikler ve piyasalardaki dalgalanmaların tüketici güvenini olumsuz etkilediği belirtilirken, **yıllık enflasyon beklentisi %7'ye yükseldi**.
- ABD Ekonomik Analiz Bürosu'nun **30 Nisan'da açıkladığı verilere göre; ABD ekonomisi yılın ilk çeyreğinde %0,3 daraldı**. 2024 yılının son çeyreğinde %2,4 büyüyen ABD ekonomisinin ilk çeyrekteki daralması, tarifelerin de etkisi ile zayıflayan tüketici harcamalarına ve büyük ölçüde azaltılan hükümet harcamaları ile açıklanmaktadır. ABD ekonomisinin bir önceki daralma dönemi, Rusya-Ukrayna savaşının başladığı ve küresel piyasaların olumsuz etkilendiği 2022 yılının ilk çeyreğiydi.

- **ABD Başkan Yardımcısı JD Vance ve Hindistan Başbakanı Narendra Modi'nin** Nisan ayında Yeni Delhi'de yaptığı görüşmenin ardından, iki ülke arasında kapsamlı bir ticaret anlaşması için resmi müzakerelere başlandığı duyuruldu. Anlaşma, **tarım, e-ticaret ve veri depolama gibi 19 farklı sektörde iş birliğinin artırılması ve yüksek gümrük vergilerinin kaldırılmasına** yönelik adımlar içeriyor.
- **ABD Başkanı Donald Trump, ikinci başkanlık döneminin ilk 100 gününü** Michigan'da yaptığı bir konuşmayla değerlendirdi. Trump, bu sürede hem iç hem dış politikada önemli adımlar attıklarını, özellikle sınır güvenliği ve ekonomik alanda köklü değişiklikler gerçekleştirdiklerini söyledi. Düzensiz göçmen geçişlerinin yüzde 99,99 oranında azaldığını ve sınır güvenliği konusunda rekor kırdıklarını ifade eden Trump, ekonomi konusunda ise Çin'e karşı uygulanan gümrük tarifeleriyle ABD'ye yönelik "iş hırsızlığına" son verdiklerini vurguladı. Enflasyonun ve faizlerin düştüğüne dikkat çeken Trump, bu düşüşün Fed'e rağmen gerçekleştiğini dile getirdi. Konuşmasının sonunda, enflasyonu tamamen bitireceklerini, ücretleri artıracaklarını ve dünya tarihinin en büyük ekonomisini inşa edeceklerini iddia etti.

AVRUPA BİRLİĞİ

- **Avro bölgesi ekonomisi 2025'in ilk çeyreğinde %0,4 büyüyerek** bir önceki çeyreğin hızını ikiye katladı ve tahminleri aştı. İrlanda büyümeye öncülük etti, onu İspanya takip etti, Almanya ise toparlandı. Eurostat'ın 30.04.2025 tarihinde yayınladığı ön verilere göre, Avro bölgesi ekonomisi 2025'in ilk çeyreğinde %0,4 büyüdü. Beşinci ardışık büyüme çeyreğini işaret eden sonuç, %0,2'lik beklentileri aştı ve 20 üyeli para birimi bloğunda ekonomik momentumda mütevazı bir toparlanma sinyali verdi. Çeyreklik genişleme, 2024'ün son üç ayında kaydedilen %0,2'lik büyümeyi ikiye katlayarak, istikrarsız enflasyon ve yüksek faiz oranları döneminde yol alan politika yapıcılara bir güvence ölçüsü sağladı. Yıllık bazda, mevsimsel olarak düzeltilmiş GSYİH, bir önceki çeyreğe göre değişmeden %1,2 arttı. **AB ekonomisi ise**, geçen yılın son çeyreğinde kaydedilen %0,4'lük artıştan hafif bir yavaşlama ile **ilk çeyrekte %0,3 büyüdü**. Yıllık bazda, AB'nin GSYİH'si de bir önceki çeyrekle aynı hızda devam ederek %1,4 arttı.
- Orgalim, **"Harekete Geçme Zamanı: AB'nin Avrupa Teknoloji Endüstrileri Üzerindeki Regülasyon Yükümlülüğünü Azaltmak"** başlıklı aksiyon planını ve konu hakkındaki önerilerini yayınladı. Açıklamada, teknoloji endüstrilerinin rekabet gücü de dahil olmak üzere Avrupa'nın rekabet gücünün kritik bir kavşakta olduğu; bu sebeple, uluslararası rekabet, jeopolitik gerginlikler ve yapay zeka gibi son teknoloji yeniliklerin hızla yaygınlaşmasıyla birlikte Avrupa'nın, şirketlerin rekabet gücü, yatırım kabiliyetleri ve temel teknolojilerde inovasyon açısından eğrinin önünde kalmasını sağlamak için daha iyi ve daha destekleyici bir düzenleyici çerçeve oluşturması gerektiği dile getirildi.

Raporda, AB'nin düzenleyici yükü azaltmaya yönelik yeni siyasi taahhüdünün memnuniyetle karşılanan, gerekli ve uzun zamandır beklenen bir adım olduğu belirtilmiştir. Komisyon Başkanı Ursula von der Leyen, her bir Komisyon Üyesine, kendi politika alanlarında **tüm işletmeler için raporlama yükümlülüklerini %25, küçük ve orta ölçekli işletmeler (KOBİ'ler) için ise %35** oranında azaltmak için belirli hedefler

atamıştır. Ayrıca, Avrupa Konseyi'nin 2024-2029 stratejik gündemi, işletmelerin gelişmesine olanak sağlamak için tüm düzeylerde düzenleyici yükleri azaltma ihtiyacını vurgulamaktadır. AB kurumlarının, yalnızca raporlama gerekliliklerini ele almanın veya kolaylaştırmanın ötesine geçmesi gerekecektir; bu gerekliliklerin azaltılması, düzenleyici yükün ortaya çıkardığı daha geniş sorun ve zorlukları ele almak için tek başına yeterli olmayacaktır.

Avrupa'nın teknoloji endüstrilerinin rekabet gücünü ve yenilikçi gücünü olumsuz etkileyen yetersiz tasarlanmış AB mevzuatlarına ilişkin belirli örnekler sunan rapor, üç büyük AB politika alanındaki **(sürdürülebilirlik, dijital ve ürünle ilgili mevzuat)** bir dizi belirli dosyaya odaklanarak ilgili sorunları açıklamakta ve bunları ele almak için somut çözümler özetlemektedir. Orgalim, bu raporla gelecekteki mevzuata rehberlik etmesi amacıyla **daha iyi AB Düzenlemesi için aşağıdaki 10 Temel İlkeyi** ortaya koymaktadır.

- AB sürdürülebilirlik raporlama yükümlülüklerinin basitleştirilmesi (özellikle KOBİ eşiğinin üzerindeki ihracata bağımlı ve orta ölçekli işletmeler için)
- Mevcut AB mevzuatı değiştirilmeden veya yeni gereklilikler eklenmeden önce kapsamlı etki analizleriyle yapılacak değerlendirmenin zorunlu hale getirilmesi
- "Biri girerse biri çıkar" ilkesiyle net dengeleme yapılması
- Mükerrer regülasyonların ve AB kurumları arasında çakışan iş tanımlarının önlenmesi için üye devletler arasında politika koordinasyonunun artırılması
- Teknolojiye karşı tarafsız olunması
- B2B ve B2C'ye yönelik farklı regülasyon yaklaşımlarının geliştirilmesi
- "Önce küçüğü düşün" ve "Önce dijital düşün" ilkelerine bağlı kalınması
- Toptan yasaklar yerine risk odaklı kısıtlamaların tercih edilmesi
- Alternatif regülasyon yaklaşımlarının tercih edilmesi ve yalın regülasyonun kullanımının güçlendirilmesi
- Paydaşlarla etkili ve erken istişare mekanizmalarının kurulması

ALMANYA

- **VDMA'nın** açıklamalarında, Almanya'nın şu anda, özellikle yerli sanayiye etkileyen önemli konum (lokasyon) sorunlarıyla karşı karşıya olmasına rağmen, özellikle de küresel ölçekte rekabet gücünü inovasyonla korumaya kararlı olan KOBİ'ler açısından hâlâ güçlü bir iş ortamına sahip olduğu vurgulanıyor. Bu nedenle pek çok şirketin, **Almanya'daki üretim tesislerine ve araştırma merkezlerine ciddi yatırımlar** yaptığı, bu tesislerin modernize edildiği ve genişletildiği; bu sayede Almanya'ya olan **uzun vadeli bağlılıklarının arttığı** belirtiliyor.
- **Alman Sanayi Federasyonu (BDI)** koalisyon anlaşmasına ilişkin değerlendirmelerde bulundu:
 - Almanya'nın krizden çıkması için gerçek yapısal reformlara ihtiyaç var.
 - İş dünyası, girişimci katılım için güven ve destek kültürüne ihtiyaç duyuyor.

- Altyapıya daha fazla kamu yatırımı yapılması gerekiyor. Özel yatırımların da güçlendirilmesi gerekiyor.
 - Kamu yatırım kapasitesinin sürdürülebilir biçimde güçlendirilmesi için yapısal reformlar, bütçe kaynaklarının daha etkin kullanımı ve yatırımların istikrarlı bir şekilde önceliklendirilmesinden oluşan üç aşamalı bir yaklaşıma ihtiyaç duyuluyor.
 - Başarılı bir dijital ve yeşil dönüşüm ancak bir endüstriyel politika gündemiyle gerçekleştirilebilir.
 - Almanya giderek daha az çekici hale geliyor ve inovasyon sunma konusunda yetersiz kalıyor; Federal araştırma fonlama önlemlerinin planlanan şekilde bir araya getirilmesi ve bürokrasinin azaltılması planlanması, araştırma fonlama programlarının çekiciliğini artıracaktır.
 - Almanya'da veri merkezlerinin yer alması için koşullar iyileştirilmeli, AB Yapay Zeka Yasası'nın inovasyon dostu bir şekilde uygulanmalı, Avrupa'ya entegre ve dayanıklı mikroelektronik değer zincirleri oluşturulmalıdır.
 - Potansiyel büyümeyi artırma fırsatları:
 - ✓ Yeniliklere yönelik planlı hamleler
 - ✓ Altyapı yatırımlarında artış
 - ✓ Enerji maliyetlerinden kurtulma
 - ✓ İşgücü potansiyelinin güçlendirilmesi ve teşvik edilmesi
- **Ekonomi Araştırma Enstitüsü (IFO)**, Alman şirketleri için nisan ayı "**belirsizlik**" anketinin sonuçlarını yayınladı. IFO'nun anketine göre, Almanya'da nisan ayında ankete katılan şirketlerin yüzde 28,3'ü faaliyetlerine ilişkin gelişmeleri tahmin etmekte zorlandığını belirtti. Bu oran martta yüzde 24,8 olarak kayıtlara geçmişti. Böylece, söz konusu gösterge, Kasım 2022'den beri en yüksek seviyesine yükseldi. IFO'ya göre, belirsizlik özellikle imalat sektöründe keskin bir artış gösterdi. Bu sektördeki oran 11 puan artarak yüzde 38,7'ye yükseldi. Elektrik ve otomotiv sektörlerinde belirsizlik oranının yüzde 45'in üzerinde olması dikkati çekerken, bu oran hizmet sektöründe yüzde 21,6'da kaldı.
 - **Alman Kamu Kalkınma Bankası (KfW)** tarafından yayımlanan rapora göre, **Çinli üreticiler son 12 yılda** AB pazarlarında Alman ihracatçıların pazar payını alarak rekabeti tırmandırıyor. KfW yayımladığı raporda; Almanya ve Çin'in ihracat profillerinin giderek benzer hale geldiğini ve iki ülkenin **özellikle otomotiv, makine mühendisliği ve kimya sektörlerinde rekabet ettiğini** vurguladı. Rapora göre; 2012-2024 döneminde Almanya'nın AB ülkelerine otomotiv ihracatındaki payı %33'ten %29'a düşerken, Çin'in payı %1'den %4'e yükseldi. Aynı dönemde kimyasal ürünlerde ise Almanya'nın payı %22'den %18'e gerilerken, Çin'in payı %2'den yaklaşık %6'ya yükseldi.

DİĞER ÜLKELER

- **Çin Devlet Başkanı Şi, yapay zeka gelişimi için ulusal seferberlik çağrısı yaptı.** Şi, "Teknolojik açığın farkında olarak, yapay zeka alanında bilimsel-teknolojik inovasyonu, endüstriyel gelişimi, uygulamaları, regülasyon ve yönetim sistemlerini kapsamlı şekilde geliştirecek çabalara hız vermeliyiz. Bağımsız, kontrol edilebilir, işbirliğine açık yapay zeka yazılım ve donanım sistemlerini inşa edebilmek için temel araştırmaları sürekli güçlendirmeli, ileri teknoloji çipler ve temel yazılımlar gibi çekirdek teknolojilerdeki sınamaların üstesinden gelmeliyiz" dedi.
- **İsviçre Cumhurbaşkanı Karin Keller-Sutter,** Washington'da ABD Hazine Bakanı Scott Bessent ile görüştüktan sonra yaptığı açıklamada, **ABD'nin İsviçre ile** bir gümrük vergisi çözümü istediğini söyledi. Cumhurbaşkanı, SRF'ye verdiği demeçte, "Yaptığımız görüşmelerden memnunuz" dedi ve ABD'nin, aralarında İsviçre'nin de bulunduğu **15 ülkeden** oluşan bir grupla **"ayrıcalklı müzakereler"** yapmayı planladığını sözlerine ekledi.
- **Irak'ın** yeni gümrük düzenlemeleri Türk ihracatçıları zora sokuyor. Irak merkezi hükümeti tarafından uygulamaya alınan **"72 Saat Kuralı"** kapsamında, Türkiye'den yola çıkan ürünlerin Irak sınırına girdikten sonra en geç 72 saat içinde Güney Irak'a ulaşması gerekiyor. 15 Nisan 2025 itibarıyla yürürlüğe giren mühürleme zorunluluğunun da sahada gerekli hazırlıklar tamamlanmadan hayata geçirildiğinden, uygulama Musul Barajı Kontrol Noktası'nda uzun tır kuyruklarına sebep oluyor.
- ABD Hazine Bakanlığı, **ABD ile Ukrayna arasında "ekonomik ortaklık" anlaşması imzalandığını duyururken,** anlaşmanın bugüne kadarki askeri ve finansal desteği karşılığında ABD'ye Ukrayna'nın doğal kaynaklarına erişim imkanı sağlayacağı belirtildi.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

- **Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı** açıklamasına göre, Türkiye'nin elektrikte kurulu gücü 118 bin megavata yükselirken **yenilenebilir enerji kaynaklarının oranı %60'ı geçti.** 71 bin 414 megavata ulaşan yenilenebilir enerji kaynakları içinde sadece rüzgar ve güneşin toplam kurulu gücü 35 bin 17 megavat oldu.
- **Eurostat'ın** 29 Nisan'da açıkladığı **"Avrupa'da Dijitalleşme"** adlı raporda, 2024 yılında Yapay Zeka'nın iş süreçlerinde kullanımı 2023'te %8,06 iken 2024'te %13,48'e yükseldi. Danimarka'nın %27,58 ile başı çektiği listede, Almanya %19,75 ile ortalamanın üstünde yer aldı. Fransa % 9,51 ile AB ortalamasının altında kaldığı raporda en düşük oran %3,07 ile Romanya'ya ait. Tüm üye ülkelerin gelişme kat ettiğinin görüldüğü raporda ülkemize de yer verildi. 2024 yılında %4,42 ile sadece Romanya'nın üstünde yer alan ülkemizin 2023 yılına göre (%5,51) gerilemesi dikkat çekici.

Kaynakça

- www.worldbank.org; <https://ec.europa.eu> (Eurostat); www.orgalim.eu; www.vdma.org; www.bdi.eu; www.bloomberght.com; www.aposto.com; www.dunya.com; www.ekonomigazetesi.com; www.kosgeb.gov.tr; Statista; Ticaret Bakanlığı; TİM